Published and distributed under permit ([illegible]), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX. ЧИСЛО 141. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., СУБОТА, 18-го ЧЕРВНЯ, 1921. — VOL. XXIX. No. 141. JERSEY CITY, N. J., SATURDAY, JUNE 18, 1921. — THREE CENTS

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ПРОТИ ОДНОЇ ВЕЛИКОЇ ЮНІЇ.

ДЕНВЕР, Колорадо, 16. червня. — Конвенція Американської Федерації Праці відкинула без довгої дискусії внесенне, щоби організацію Федерації Праці змінити так при помочи союзів, федерацій та охоронних умов, щоби всі робітники, зорганізовані у Федерації Праці, становили одну велику юнію.

ВНЕСЕННЄ ЗА МУРИНАМИ ВІДКИНЕНЕ.

Депутація муринських робітників домагалася, щоби конвенція ухвалила резолюцію проти лінчів, проти організацій таких, як ославлений Куклукс Клен. Коли прийшло до ухваленя сеї резолюції, предсідатель Ґомперс заявив, що резолюції не можна приняти одноголосно, бо проти неї заявилися деякі делеґати. Як лиш він зложив сю заяву, зараз на салі зчинився крик: кількох делеґатів нараз попросило о голос, щоби довідатися імена людий, які противлялися протилінчовій резолюції. Подовгих зусилях предсідатель успів успокоїти публику, і заявив, що правила ведения нарад не дозваляють йому подати до публичного відома імен сих людий. Настав крик, котрий успокоївся аж тоді, як предсідатель союза юній столярів заявив, що се він противиться ухваленню сеї резолюції.

ПРОВІДНИК МЕТОДИСТІВ НА КОНВЕНЦІЇ.

Великі оплески зібрав Лекленд, провідник методиської церкви в Денвер, котрий говорив на конвенції про „обовязки церкви супроти робітників".

Він заявив, що противники робітників поняття не мають про суспільні справи. Тому робітники мусять виграти в боротьбі. Він розповідав про се, як бизнесмени та капіталисти пробували минувшого літа задержати церковне слідство над трамваєвим страйком в Денвер.

Кілька разів пастор остро критикував капіталістів, тілько разів зі салі лунали гучні оплески.

СПРАВА ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ.

Пані Робинс з Ню Йорку говорила про справу політичних вязнів. Вона казала, що представителям робітників не вдалося увільнити Юджина Дебса та його товаришів тому, що представителі не потрафили вистаратися за особисту авдієнцію у Вилсона. Вона заявила, що увільненнє декотрих політичних вязнів треба передовсім приписати діяльности представителів Американської Федерації Праці. Мимо сього в тюрмах ще сидить Юджин Дебс та другі політичні вязні.

На конвенції прочитано лист від Юджина Дебса, в котрім сей дякує президентови Федерації Праці та другим провідникам за їх старання коло його визволення.

ЗА СЛІДСТВОМ В СПРАВІ ЛАКАВТУ МОРЯКІВ.

Опісля ухвалено резолюцію, за внесеною в сенаті резолюцією сенатора Ла Фолета, котрий домагався, щоби сенат розвів слідство над розтягаючимся на весь край лакавтом моряків.

Резолюція заявляе, що американський народ хоче взяти участь в будові торговельної фльоти, відповідаючої величині морського берега Злучених Держав, але сьому перешкаджає межинародна змова властителів кораблів, котрої ціллю являеться витиснути з моря всі американські кораблі. Нагінка на американські юнії зі сторони сих заговірників се лише копіт, який вони збивають, щоби ніхто не бачив, до чого вони зміряють.

ДЛЯ БЕЗРОБІТНИХ.

Конвенція вибрала комітет з пятьох членів, який мае розслідити теперішне безробіттє в Америці. Рівночасно поручено американському конґресови ухвалити тепер більшу суму гроша на публичні будови, щоби в той спосіб помогти безробітним.

СПРАВА ВИДАТКІВ НА ФЛЬОТУ СТАНУЛА НА МЕРТВІЙ ТОЧЦІ.

ВАШІНҐТОН, 16. червня. — Хоч справу видатків на фльоту розбирають вже від тижня представителі сенату та палати послів на спільній конференції, мимо того її вирішити не можуть, а вчора прийшло майже до формальних зірвань переговорів.

Як відомо, палата послів ухвалила була на фльоту 396 міліонів долярів, а сенат ухвалив був о 98 міліонів більше. Через незгоду в ухвалах, справа прийшла на конференцію представителів сенату та палати послів. Через цілий тиждень пробували представителі обох палат вирівнати свої непорозуміння та довести до якогось компромісу, але надармо. Представителі палати послів показували представителям сенату, що ціни на ріжні товари поспадали, і через се одно уже не треба було ухвалювати такої великої суми, як се зробив сенат.

Нічого не помагало. Знетерпеливлені упертостю сенаторів представителі палати послів вийшли нарешті зі салі нарад, заявляючи, що серед таких умов дальше веденне переговорів неможливе. Як що сенатори хочуть ухвалення видатків на фльоту, вони будуть мусіли показатися більше уступичвими.

АМЕРИКА НЕ БУДЕ БРАТИ УЧАСТИ В НАРАДАХ ЛІҐИ НАРРОДІВ

ВАШІНГТОН, 16. червня. — Як заявляють американські урядники, американське правительство не думаю брати участи в нарадах Ліґи Народів, що мають почаатися завтра в Женеві для вирішення справ мандатів. Ліґа Народів просила Злучені Держави до участи в нарадах Ліґи, коли американське правительство запротестувало проти розділу мандатів.

КАТАСТРОФА ЧЕРЕЗ ЗЕЛІЗНИЧЕ ПЕРЕХРЕСТЄ.

Через нестережене як слід зелізниче перехресте погибло в Перт Амбою семеро людий. Усі погибші були добровольцями місцевої огневої сторожі, з платнею одного доляра на місяць. Коло шестої години вечером у середу завізвав їх сиґнальовий дзвін на стації огневої сторожі. Горіла крамниця старого желізззя. На довжезний огневий віз вскочило кількох огневих сторожів і пігнало на місце пожару. На вулиці Маркет стріт віз набрав повного розґону. Але ся вулиця перетинає зелізничі тори, яких уживають желізниці Пенсилвенія та Ню Джерзи Сентрел. В тій хвилі, як тяжкий та сильний віз огневої сторожі розігнався, як лише міг, на торах появився поспішний поїзд Ню Джерзи Сентрел, наближаючийся до перехрестя зі скоростю яких сорок миль на годину. На перехрестю стояв желізничий сторож, але він не спустив рогатки, як до сього був обовязаний. Доперва в хвилі, як ніяка людська сила не могла запобігти нещасному випадкови, вибіг він перед віз огневої сторожі, вимахуючи червоним прапором. Але повізник автомобіля, бачучи піднесену рогатку, певно не богато звертав на нього уваги. І машиніст розігнаного поїзду потягав лише за сиґналову линву, не дивлячися на тор. Лише двох огневих сторожів побачило, що їм грозить неминуча смерть. Один з них крикнув: „Скачіть, кому життє миле". І в тій хвилі скочив на сліпо з воза на желізничі тори, і мало що не впав під льокомотиву, що уже була над ними. На нього впав другий огневий сторож, застогнав: „О, мій Боже", — і оба зімліли. Льокомотива вминула огневий віз, котрий з цілою силою свого розгону віхав на желізничий віз, що був причеплений до тендера з вуглем. Сей віз складаеться з двох частий: передна частина се товаровий відділ, задна частина се відділ для курячих пасажирів. Його сталева будова показалася сильнійшою від удару пожарного автомобіля. Від удару пожарний автомобіль скрутився і, розторощений, підлетів у воздух, вивернув кізла та впав на зелізний стовп брами, притискаючи собою сторожа желізниці. Машиніст поїзду, побачивши, що сталося, задержав поїзд яких 300 ярдів дальше. Через увесь той простір желізниця несла тіла декотрих побитих огневих сторожів. Сімох з них погибло на місци. Шістьох других, тяжко ранених, відвезено до шпиталю, де двом з них нема великої надії на удержанне при життю. До шпиталю відставлено також сторожа желізниці, котрого оставші при життю огневі сторожі винують за катастрофу. Вони винують також машиністів желізниці, яких арештовано та випущено за кавцією по 3,000 долярів кождого.

ВСІ ДРОТИ ТЕЛЕФОНІЧНІ ТА ТЕЛЕҐРАФІЧНІ ПОПЕРЕТИНАНІ В СТРАЙКОВІМ ОКРУЗІ.

ЧАРЛСТОН, Вест Вірджінія, 16. червня. — Як доносять до ґубернатора стейту Морґана, всі телефонічні та телеґрафічні дроти, що ідуть через Бумер та Мавнт Карбон, в Фает-Кавнті, поперетинані невислідженими досі виновниками.

ВИЇЗД Д. ЮЛІЯН БАЧИНСЬКОГО

На кораблі „Монголія", що виїхав в четвер до Гамбурґа, поїхав д. Юліян Бачинський, голова дипльоматичної місії Української Народної Републики у Вашінгтоні; він поїхав до уряду по інструкції.

БОСТОНСЬКІ ДРУКАРІ ВЕРНУЛИ ДО РОБОТИ.

Бостонські друкарі, які були вийшли на страйк без дозволу своєї юнії, по дуже бурливих нарадах постановили вернути до роботи. Зроблено се на домаганнє друкарської юнії. Заплата та другі умови праці осталися такі, як були передтим.

ЛЕДОВІ ГОРИ УТРУДНЮЮТЬ МОРЕПЛАВБУ.

Морські знатоки кажуть, що мореплавба на північній части Атлянтійського океану ще не була ніколи так небезпечна від 1912. року, коли погиб великий корабель „Тайтеник", як вона є сего року. Через велике число ледових гір, які з північних підбігунових околиць пливуть на полудне, кораблі мусять плисти богато дальше на полудне, як се роблять звичайного року. Для забезпечення кораблів перед ледовими горами, вислано межинародні патролеві кораблі, які кождого дня повідомляють про те, де находяться ледові гори. Коли корабель добре звертає увагу на ті повідомлення, то йому не грозить небезпека від леду. Злучені Держави вислали на сю службу два кораблі, котрі давнійше були заняті збиранням мита на заґраничні товари та стереженнєм берегів перед пачкарями. Сі кораблі удержують спільними коштами Злучені Держави, Анґлія та Франція. Вони пливають здовж південної границі ледових піль.

ДІТИ ВЛОМНИКАМИ.

Двох нюйорських детективів, стоячи на розу вулиці, зачули як один хлопчина говорив до другого: „До сеї фабрики дуже легко вломатися". Детективи стали слідити за хлопцями. Незадовго оба почали драпатися на ратункові драбини, що висять коло фабрики на случай пожару. Детективи заарештували обох хлопців на драбині та відставили до суду, де вийшла на верх незвичайно цікава справа. Показалося, що хлопці належали до шайки діточих вломників. Один з них, якому було усего 14 літ, був провідником шайки; його називали „кид лідер" (провідник дітий). Одного називали Полаком, бо він належить до сеї нації. Однак головним провідником був малий семилітний хлопчина, який потрафить отвирати зелізні каси, прислучуючися до тикання замку. Вони вломлювалися до ріжних складів та фабрик. Передовсім любили закрадатися до склепів з цукорками. Коли суд поставив одного хлопця на крісло для переслухання, він виняв собі з кищені „лалипап" і без страху зізнав, що він допускався крадежий, щоби мати за що купувати цукорки. Суд задержав усіх для дальшого слідства.

ЗНЕСЕННЯ КАРИ СМЕРТИ В ШВЕЦІЇ.

Після довгих дебатів Риксдаґ приняв законопроект про знесення кари смерти. У військовому законодавстві кара смерти залишається.

„ПОВСТАНЦІ" ПАНА КОРФАНТИ ЗБОЛЬШЕВИЧІЛИ.

БЕРЛІН, 17. червня. — Серед „повстанців" польского лідера пана Корфанти вибух большевизм.

Офіцири орґанізують з „повстанців" „червоні відділи" і видають декрети про конфіскату гроший, поживи, паші і худоби.

ШЕВЧЕНКОВЕ СВЯТО В КРЕМІНЦІ.

Дня 10. і 11. березня у Кремінці на Волині обходили Шевченкове Свято місцева „Просвіта" у кремінецькі школярі. У монастирі була урочиста відправа, серед якої свящ. І. Губа виголосив проповідь на тему: „Релігійні мотиви в творах Шевченка".

НА УНІВЕРСИТЕТІ В КИЇВІ.

Вістки про малу працю українських катедр на київському університеті неправдиві. В дійсности викладів є більше українських, аніж московських. Найкраще функціонує медичний факультет, де професорські сили самі Українці, а так само студенти Українці значно перевисшають.

ЯК ВИГЛЯДАЄ КАМЯНЕЦЬ?

Дописуватель „Курієра Львовского" так малює стан Камянеччини з кінцем квітня:

Щоби забезпечити перед реквізиціями большевиків, селяни всі свої припаси збіжа обернули на насіннє так, що тепер усі поля й лани обсіяні, як ще ніколи від часів війни. Таксамо обсіяно всі поміщицькі землі в надії, що прийдеться збирати вже після скипення большевицької влади. Селяни переконані свято, що сього літа прийде кінець большевикам.

У Камянці відбуваються по четвергах великі торги, але дістати харчові продукти можна тільки, вимінюючи на одіж, меблі і т. и.

200 ТИСЯЧ УТІКАЧІВ З УКРАЇНИ

З Варшави доносять офіціяльно, що 200.000 втікачів посувається з большевицької України в напрямі Звягеля й Рівного. Втікають наслідком сучасного безвихідного положення на Україні.

ЧОГО ВЖЕ ЛЯХИ НЕ ВИМАГАЮТЬ.

Польські власти у Східній Галичині не можуть видавати громадянам української народности пашпортів на виїзд за границю. Східно-галицькі староства не видадуть ні одному Українцеви хиба що двох польських мужів довіря ствердить своїми підписами, що даний Українець „не має ворожих інтенцій проти польської держави". Такої посвідки вимагається навіть для дітей, що на пр. хочуть їхати до своїх родичів до Америки.

ЧЕСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ БАНК.

Чехословацьке міністерство дало дозвіл на основанне чесько-українського банку в Празі з початковим капіталом 6 міліонів чеських корон; половину вкладають Українці, половину Чехи.

ГІДНЕ НАСЛІДУВАННЯ.

Громада Липники, пов. Мостиска в Галичині, зложила в „Укр. Гор. Комітеті" через п. Ваца Миколу 1.113 марок на свячене для полонених і інтернованих, за що отсим Управа УГК. складає жертводавцям щире спасибіг.

НАСЕЛЕННЄ КИЄВА ВИМИРАЄ МАСАМИ З ГОЛОДУ.

В СТОЛИЦІ УКРАЇНИ КАТАСТРОФАЛЬНЕ БЕЗХЛІБЄ. — ПІД БРАМАМИ КИЄВА СТОЯТЬ СЕЛЯНСЬКІ ПОВСТАНЦІ. — В ГОРОДІ ТАЙНІ ТОВАРИСТВА ВИБИВАЮТЬ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ КОМІСАРІВ.

БЕРН, столиця Швайцарії, 16. червня. — Телеґрами, які наспіли сюди з України, сповіщають, що В КИЄВІ ЗАПАНУВАЛА КАТАСТРОФАЛЬНА ГОЛОДНЕЧА.

НАРІД ВМИРАЄ ТИСЯЧАМИ З ГОЛОДУ.

ОДНОГО ДНЯ ПОХОРОНЕНО ДВІ ТИСЯЧІ ДУШ В ГОРОДІ, ЯКИЙ ОБЛЯГАЮТЬ УКРАЇНСЬКІ ПОВСТАНЦІ.

Депеші додають, що рівночасно ТАЙНІ ТОВАРИСТВА НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ВИБИВАЮТЬ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ПРОВОДИРІВ І КОМІСАРІВ. МАЙЖЕ КОЖДОГО РАНКУ ВИСЯТЬ ВОНИ ПОВІШЕНІ НА ЛЯМПАХ АБО РОЗСТРІЛЯНІ КУЛЯМИ СЕРЕД УЛИЦЬ.

Большевицькі ґазети в Києві оголосили вже імена 30 комісарів, котрих убито.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ КОМІСАРИ ОБКРАДАЮТЬ З ХЛІБА ГОЛОДУЮЧЕ НАСЕЛЕННЄ В МОСКВІ.

НАВІТЬ ГОЛОДНИХ ДІТИЙ ОБРАБОВУВАЛИ БОЛЬШЕВИЦЬКІ КОМІСАРИ З ПОЖИВИ, ЯКУ ПРИЗНАЧЕНО, ЩОБ РАТУВАТИ ЇХ ВІД СМЕРТИ.

РИГА, столиця Латвії, 16. червня. — Телеґрама з Москви доносить, що совєтське правительство запорядило доходженнє над злодійствами при урядовому розділі поживи в Москві. Виявилось, що власне тепер коли в Москві найбільше безхлібє і голоднеча, БУЛИ НАЙБІЛЬШІ КРАДІЖІ ПОЖИВИ УРЯДОВИМИ ОСОБАМИ, КОТРІ РОЗДІЛЮВАЛИ ЇЇ МІЖ ГОЛОДУЮЧИХ.

Звідомленнє сповіщає, що ПОЖИВУ „РОЗДІЛЕНО" МІЖ ІНСТИТУЦІЇ, ЯКІ ЦІЛКОМ НІКОЛИ НЕ ІСТНУВАЛИ АНІ НЕ ІСТНУЮТЬ, А ТАКОЖ І ТАКИМ ІНСТИТУЦІЯМ, ЯКІ ДЕЯКІ ОСОБИ ЩЕ ТІЛЬКИ ПЛЯНУВАЛИ СТВОРИТИ.

ДЕЯКІ БОЛЬШЕВИЦЬКІ КОМІСАРІ ОБРАБОВУВАЛИ НАВІТЬ ГОЛОДУЮЧІ ДІТИ З ПОЖИВИ.

Деперша додає, що вже зачато розправу над виновниками. Звичайною карою за такі злочини після совєтських декретів є смерть.

РАДА ЛІҐИ НАРОДІВ ЗІБРАЛАСЯ В ЖЕНЕВІ НА СЕСІЮ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 17. червня. — Сьогодня збереться тут на сесію Рада Ліґи Народів. Проводити-ме нарадам хінський (китайський) амбасадор з Лондону, др. Велинґтон Ку.

Французький представник Леон Буржуа не міг прибути на сесію ізза недуги. Заступає його Ґабріель Ганото, бувший французький міністер заграничних справ.

Нарада може потривати довше, бо Рада мае полагодити чимало справ.

Одною з тих справ є звідомленне фінансової комісії про привернення фінансового й економічного й життя Австрії.

Потім прийде звіт комісії конституційних змін Ліґи Народів.

Чеськословацький представник, др. Едвард Бенеш, міністер заграничних справ чеськословацької республіки виніс предложеннє на зміну конституції, яке признає більшу свободу на творенне союзів між членами Ліґи. В Угорщині і Польщі боються, що він має на гадці затіснити союз, званий „малою антантою", який заключили між собою Чехословаччина, Румунія і Югославія.

Політика деяких членів „малої антанти" є також суперечна духови Ліґи Народів, бо румунський міністер Таке Йонеску хоче, або та „мала антанта" обіймала всіх „побідників" Середущої і Східної Европи (над ким?) для оборони своїх заборів і „договорів".

Опісля прийде перед Раду Ліґи також СПІР ЛИТОВСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ ЗА ЛИТОВСЬКУ СТОЛИЦЮ ВИЛЬНУ. Рада Ліґи Народів могла би доразу піднести повагу Ліґи, якщо візвала-б Польщу опорожнити Вильну, але через підлерте, яке дістає Польща від Франції, всі заходи до корисної розвязки розбиваються, а Ліґа Народів остається далі слабосилою інституцією.

ЛИТОВСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ДОМАГАЄТЬСЯ ПРИЗНАННЯ ЛИТОВСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ.

ЛОНДОН, 17. червня. — Литовське правительство знова звернулось до аліянтських представителів з домаганнем, щоби признали литовську республіку з Вильною яко столицею.

НЕДОЛЯ ЕМІҐРАНТІВ В ГОЛЯНДІЇ, ЯКИХ НЕ ПУСКАЮТЬ ДО АМЕРИКИ.

АНТВЕРПІЯ, Голяндія, 16. червня. — Нові іміґраційні закони Злучених Держав спричинили натовпленнє еміґрантів в пристані Антверпії. Найбільше остається тут Поляків, котрих значне число залишає тут за собою кождий корабель. Для них годі денебудь найти преміщення.

Корабель Кронланд, котрий відплив відсі 12. с. м., мав забрати 850 еміґрантів, але забрав лише 230.

В Антверпії є тепер більше як 3.000 еміґрантів, викинених на улицю.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і загранцією.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.7.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНЦІ В АМЕРИЦІ І НАРОДИ ДРУГІ.

Америка буде мати в історії памятне імя у других народів світа через те, що її сини і дочки, котрі вчасі їх недолі пересилились до Америки, відтам працювали для відродження свого народу, для привернення його свободи і для створення його державного життя.

Кілько є народностий в Америці, а майже про всі можна сказати, що в сьому напрямі працювали або далі працюють; що богато дуже зробили для визволу своїх братів у старому краю, де волі промінї були вже погасли; що двигнули свій край; додали йому сили, завзяття й охоти до боротьби, праці і життя.

Про се знає також дуже добре американський нарід здавен-давна. Знали про се також давнійші американські правительства і знає теперішнє.

Великий американський президент з часу горожанської війни, Абрагам Линколн, казав, що Америка є надією світа. І він сказав правду, бо богато світ надіявся по Америці і богато вже одержав від неї, а може ще більше одержить на будуче.

Богато народів у старому світі може се сказати.

Згадаймо бодай кілька народів з недавних часів, котрим земляки з Америки помагали або ще помагають боротись за свободу у старому світі.

АЙРИШІ — здавна борються за волю у своїм краю, а всю поміч мають від своїх братів-емігрантів в Америці. Без них вони не мали би навіть сотої части тої сили, що мають у світі.

ЛЯХИ — велику поміч, грошеву, військову і моральну (через пропаганду) за час війни, а особливо по скінченню війни, одержали від польських емігрантів в Америці. Без тої помочі Поляки в Европі були би певно не видержали.

ЧЕХИ — головну поміч вчасі війни, а також значну поміч і по війні, одержали з Америки. Коли Масарик був в Америці, то всі Чехи його підпирали з усіх сил, бо знали, що через нього підпирають визвіл свого народу в Европі. Були в Америці чеські патріоти, котрі давали гроші на рідний край, кажучи, щоби навіть цілком не оголошувано їх жертв, хотяй би безіменно, аби загалом не було звісно, як, коли і кілько гроший ужито на справу визволу їх краю. Чехи нарід просвічений, розумний, зорганізований; тримаються в єдности як жаден другий нарід — і своїм трудом та значною помочию з Америки побідили. Нині мають свою вільну вітчину.

УГОРСЬКІ РУСИНИ, котрі є старшою еміграцією від галицьких Українців, хотяй просвітно стоять далеко слабше від галицьких, але перевисшають їх єдностю і згідностю і вже тимсамим дуже богато помогли свому рідному краєви для його визволу, бо станули всі разом і не тратили сил на спори, але всі сили зединили і віддали для свого бідного рідного краю.

ЮГОСЛАВЯНИ (Серби, Хорвати і Словінці), від часу війни також дуже богато помогли для визволу свого народу.

ЛИТОВЦІ — можна сказати завдячують лише своїм братам в Злучених Державах, що мають свою републику і вдержали досі мимо нападів Польщі. Литва без помочі американських Литовців була би безсильна і безпомічна. Американські Литовці дали свому краєви оборону політичну; дали їй інтелігенцію; дали вояків; дали гроші. І дають далі. І кричать так, що світ знає, що тут є друга Литва, яка не позволить Польщі здавити малої литовської републики в Европі.

ЛАТИШІ — також дістали і дістають значну поміч для своєї републики з Америки. Навіть премієр Латвії з Америки, де кінчив школи і загартувався до політичної боротьби.

ЕСТОНЦІ — теж завдячують богато своїм братам-емігрантам в Америці.

Навіть ЖИДИ — за свою Палестину боролися з Америки. Відсі вони також її тепер відбудовують. А кілько міліонів підмог дістали Жиди по всіх краях від Жидів в Америці!

Навіть маленький нарід АЛЬБАНЦІ борються за волю свого краю при помочі дуже маленької своєї еміграції в Злучених Державах.

А ГАЛИЦЬКІ І БУКОВИНСЬКІ УКРАЇНЦІ В АМЕРИЦІ?

Треба признати, що й вони вже богато зробили для помочі і визволу рідного краю, як перед війною, так і підчас війни, а також і по війні в Европі.

Але не зробили вони одного.

Власне тоді, коли на їх рідний край напали кляті вікові вороги Ляхи, ВОНИ ПОВИННІ БУЛИ ВСІ, БЕЗ ЖАДНІСЬКОЇ РІЖНИЦІ, ЗЛУЧИТИСЬ ДЛЯ ОБОРОНИ СВОГО КРАЮ В ЕВРОПІ ПРОТИ ЛЯХА. Всякі ріжниці можуть бути і істнувати, але В БОРОТЬБІ ПРОТИ ПОЛЬЩІ СЕРЕД НАС НЕ ПОВИННО БУТИ ЖАДНИХ РІЖНИЦЬ. КОЛИ НЕМА В ТІЙ БОРОТЬБІ РІЖНИЦІ СЕРЕД НАШИХ БРАТІВ В ГАЛИЧИНІ, БО НАВІТЬ МОСКВОФІЛИ ІДУТЬ РАЗОМ З УКРАЇНЦЯМИ, ТО НЕ ПОВИННО БУТИ І МІЖ НАМИ НА ЕМІГРАЦІЇ.

Ріжниці є потрібні, але не такі вони святі, аби їх не мож забути, як треба створити спільний фронт проти Польщі.

Над сим пора подумати тепер. Ідім за народами другими, а станемо нарівні з ними і осягнемо успіхи для нашого старого краю!

Зеднаймо всі українські сили в Злучених Державах для боротьби проти заборчої Польщі.

Поеднаймось для сього діла і з канадійськими Українцями!

Закличмо до діла і бразилійських братів!

І даймо поміч як найбільшу нашому краєви в потребі як найбільшій!

БЕЗПРАВНІ ПРОЦЕСИ Й ЗАСУДИ БЕЗ КІНЦЯ ЗА ТЕ, ЩО УКРАЇНЦІ БУЛИ ВІРНІ УКРАЇНСЬКІЙ ДЕРЖАВІ.

(Від власного кореспондента).

Від коли Польща заняла українську Галичину, нема кінця переслідуванням українського населення за те, що воно будувало свою власну українську державу й обороняло її своїми грудьми і своєю кровю перед польським нападом.

Ви знаєте, як лютували Поляки, захопивши в свої розбійницькі руки нашу нещасну українську землю. Як стріляли, вішали і масами арештували та гнали до таборів для інтернованих кождого „підозрілого" о „вороже відношення" до польської держави. Як рабували українське майно, як пускали з димом цілі села. Як знущались над арештованими й інтернованими. Як місяцями й роками держали їх у страшних „**таборах смерти**" (так назвав табори для інтернованих навіть польський соціялістичний часопис „Роботнік"), де люди мерли сотками денно від побоїв, від голоду, від тифу.

Одначе всего того польським катам ще за мало.

Зпоміж маси арештованих та інтернованих, як також з поміж, що їх уже випустили на волю, вони вишукують собі що-раз нові жертви й устроюють з ними **комедію виміру справедливости.**

Обвиняють їх за ріжні злочини проти польської держави, польської армії, польського населення і т. п., ставлять їх перед суд і — з малими виїмками — засуджують на довгі літа тюрми. Але й тих кілька людий, яких досин авіть польські суди мусіли увільнити, дістала виміренy польськими катами „справедливість": Зелізничник Яечник в кілька днів по увільненню умер наслідком знущання, які перебув у тюрмі, лікар Петрушевич пересидівся над півтора року в слідстві.

Кого і за що обвиняють польські власти?

Українського жовніра, що він воював з польською армією. Видумають щонебудь на нього, нібито він вбив або знущався над польськими полоненими, знущався над польським населенням,—підшукують свідків і тягнуть до суду.

Українського селянина чи селянку, учителя чи учительку, священика чи його жінку або дитину (словом, українське **цивільне населення**), ніби то хтось з них ніс поміч „ворожій українській армії", шпіонував на її користь, чи щось подібного, чим „спричинив шкоду польській державі".

Українського **урядовця,** нібито він знущався над Поляками, спричинював їх арештування, інтернування, иноді і смерть. Запитаєте: яким способом? Адже він як урядовець української держави **мусів** уважати на Поляків, мусів тих, що змовлялися проти української держави, готовилися до бунту проти неї, арештувати чи інтернувати, мусів проти польських злочинців супроти української держави поступати так, як веліли закони і вимагала українська державна власть. За те його тепер польські кати тягнуть перед суд.

Українського **політичного діяча,** члена найвисшого українського законодатного тіла, Української Національної Ради, чи члена повітових державних і громадських установ, — за те, що він „підбурював проти Польщі", себто загрівав український нарід до боротьби з польським наїздом, до оборони польської держави.

Те, що витворяє Польща, **нечуване в цілім світі.** Адже Українець, член українського законодатного тіла, урядовець, жовнір чи звичайний громадянин, — сповняли тільки свій обовязок супроти своєї держави і народу!

За те польська державна власть не має права їх судити! Тоді була на українській землі українська держава, українська державна власть, якої слухати мали обовязок всі громадяни.

Коли наших людий Поляки вішали, стріляли, посилали на смерть до таборів для інтернованих за вірність українській державі, — то се був грубий акт насильства ворога над населенням завойованої землі.

Але процеси й засуди є не тільки грубим актом насильства, вони є негідною **комедією виміру справедливости,** комедією, в якій Поляки сами вимірюють собі справедливість.

Ся комедія тим більше обурює, коли подумати, що рівночасно ходять свобідно по світі, в авреолі великих патріотів, усі ті Поляки, які, після завоювання Галичини Польщею, устроювали й досих пір устроюють те пекло знущань, яке терпить там український нарід.

Хто бив і вбивав безборонних українських полонених, цивільне українське населення, рабував українське майно, — той ходить спокійно по світі. Так виглядає польська „справедливість"! А всі ті Поляки допустилися злочинів тоді, коли польська держава була обовязана держати лад і порядок на завойованій українській землі, отже вони повинні відповісти перед польським судом за свої злочини.

У своїй безличности доходить Польща до того, що недавно прокураторія у Львові обжалувала українського адвоката д-ра Івана Волошина за те, що він, обороняючи українського обжалованого, сказав, що Східна Галичина **не належить до Польщі!**

В сім польська прокураторія знайшла злочин проти польської держави.

Може бі польська прокураторія обжалувала й засудила (можна й заочно!) **членів Ради Союза Народів,** що брали участь в тім засіданню 23. лютого 1921, в якім Рада Союза Народів ствердила, що Східна Галичина не належить до Польщі. Вона-ж поповнили той сам „злочин", що й український адвокат!

Словом, діються в Галичині такі річи, що — говорячи словами Шевченка — „перелякать ціле пекло можна-б".

Українське правительство розказує їх в своїх нотах, в своїх публікаціях, одначе великі держави антанти, які є **сувереном** Східної Галичини, мовчать.

Чи вони колись нарешті заговорять, чи треба буде розмовитись з польськими катами по ірляндськи?!

Відень, 27. мая 1921.

Д-р Михайло Лозинський.

БЛАЖЕН МУЖ.

*Блаженъ мужъ, иже не идеть
на совѣтъ нечестивыхъ.*

Блаженний муж, що йде на суд неправих
І там за правду голос свій підносить,
Що безтурботно в соньмищах лукавих
Зацїплї сумлїння їх термосить.
Блаженний муж, що в хвилях занепаду,
Коли захлyне й найчуткїйша совість,
Хоч диким криком збудже громаду
І правду й щирість відкрива як новість.
Блаженний муж, що серед гвалту й гуку
Стоїть як дуб посеред бур і грому,
На згоду з підлістю не простягає руку,
Волить зломатися, ніж поклониться злому.

Іван Франко.

З УГОРСЬКОЇ УКРАЇНИ.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

(Докінчення).

Губернатор обняв урядовання з початком мая 1920 року. Його привитали мадярські робітники — штрайком. Губернатор видав до всіх манїфест („маниесть!"), та вже сей перший манїфест виказав одразу, що пан губернатор не має поняття ні про відносини в краю, де має бути губернатором, ні про людей, серед яких має бути першим. Українці Галичани, які як збігці тут знайшлися, старалися мати вплив на окруження губернатора та й на нього самого — в тім напрямі, щоби губернатор від першої хвилї перейшов з опозиції до — позиції, до реальної праці і щоби поправді **став будівничим. А будувати треба було культуру,** треба було її витворювати, підносити, треба було **всю енергію звернути на просвіту, піднесенне рільництва** і т. д. — одним словом треба було нині творити **культурні вартости,** які завтра самі перемїняться в політичні, а далі і державнотворчі. Але губернатор не розумів того всего, думав, що без руської (української) культури мож збудувати руську Підкарпатську Русь, думав, що на Підк. Руси піде життя иньшим шляхом і на основі инших законів, як ішло всюди і у всіх народів.

Отже пан губернатор не будував. На перешкоді стало много нещасть. Ось зараз перше: пан губернатор тримався майже весь час свого урядування, що він не жаден Москаль, ані Українець — а він Карпаторос, що далї жителї Пікар. Руси загалом не жадні Москалї, ані Україні — а Карпатороси, що загалом треба творити якусь нову „карпаторуську" народність! Але не прийшло йому на думку, що не цілий півміліон народа, одірваний від свого пня, а ще так економічно та духово знищений **не в силі витворити своєї відрубної культури!** Губернаторови Жатковичеви, який не був обзнакомлений із життям народів в Европі, видавалося можливим, що такий маленький народець з такою низкою національною і економічною культурою може утриматися як держава одиниця посеред иньших більших і висше стоячих народів. Пан губернатор був певний, що все вже готове і говорив часом: в Празі розказує Масарик, а на Підкарп. Руси — Жаткович... — Не малим нещастєм було — як се звикло є — і приятелї. Ті, самі не вправні не то в державно-творчій, а і в звиклій політично-організаційній роботі, говорили, що на світі є велика трійця: Вільсон, Масарик і Жаткович... Не малим нещастєм був і брат пана губернатора, якого іменовано канцлером, він видавав часопис „Русинъ", старий, середновічну змістом і мовою. В тій часописи не появилася одна стаття, що виказувалаби політичну зрілість і розум, не то державно-творчої ідеї, а хоч дрібні організаційно-творчі здібности. Для канцлера було найбільше нещастя, коли Галичани ставили дашок над о в слові „конь, стол" і т. д. — По що того дашка? Пощо його?! І т. д. І т. д. Одним словом: творчої роботи організаційних здібностий не виказав ні губернатор ні його окруження.

Що більше губернатор поставився навіть ворожо до всякої політично-організаційної праці. „Я не смію бути партійним, я мушу бути безпартійний!" І тоді коли в цілім світі намісник, чи губернатор опирається на якійсь партії, нею жиє, вона дає йому силу і коріння, яким він держиться — др. Жаткович був безпартійний, в тім значінню, що не оперався на жадній а жадній партії, а вибув увесь час у воздухі...

За той час Чехи ішли далі своєю дорогою. Тоді коли др. Жаткович голосив, що він безпартійний — чеські аграрії закладали руську аграрну партію на Підкарпатській Руси, коли брат губернатора видавав середновічний безпартійний часопис, — Чехи видавали партійний аграрний часопис „Село", коли губернатор голосив, що він не є ні Москаль, ні Українець, а Карпаторос — Чехи знали дуже добре, що не має на світі осібної нації Карпаторосів, а є тільки Москалї або Українці і відповідно до того вели свою політику. Одним словом Чехи далї виповняли форму автономії змістом. Губернатор **того змісту не мав.** Не мав змісту культурного — бо обмежився на „карпаторуську" культуру, не дав змісту політичного, бо оголосився безпартійним. Який зміст він міг отже дати?

І знов знайшовся наш губернатор в опозиції.

Причин до опозиції є все много, а спеціяльно много їх на Підк. Руси, де Чехи не натрапили на опір. Сюди вислали вони свій що найгірший урядничий персонал. До того бачучи, що ніхто не виповняє форми автономії, ніхто не береться реально будувати автономії Підк. Руси (інтелігенція змадярщена, а незмадярщеної мало, що урядів нею не обсадиш) — самі взяли нею власть в свої руки. Губернатор остав без жадної власти, а властиво мав ту, що вільно йому підписувати папері, які вже підписав його заступець — Чех. Отсей заступець — Чех (віцегубернатор) став властивим, дійсним губернатором, а губернатор — губернатором по імени.

Коли отсе все пишу не думаю оправдувати Чехів, а тільки вияснюю чому сталося се так, а не інакше. Перед приходом губернатора сподівалися всі, що з його приходом все зміниться. Він знов сподівався, що коли Чехи дадуть йому уладнати автономію — все зміниться. Непорозуміння вийшло й відси. Губернатор Жаткович став домагатися сповнення давних умов. Підкарпатська Русь має бути автономна, значить сама собою рядити, отже жадав усунення чеських урядників, передання влади, розширення границь, то є прилучення до Підк. Руси і тих руських повітів, які ще остали під Словаччиною, розписання виборів і скликання сойму і т. д.

Але в політичній боротьбі все міряються сили. За губернатором не станула населення, бож він був безпартійний і не зумів, а властиво легковажив собі організаційну працю. Боротьба тревала майже місяць. Зачалася — опозиція. Губернатор предложив свої домагання і загрозив, що коли тих домагань не сповнять, то він — резигнує. По сім покликано його до Праги. Переговори тревали майже місяць, частину домагань обіцяно сповнити, та знов жадав цілком справедливо губернатор гваранцій, що ті домагання дійсно будуть сповнені і т. д. Конець кінцем не договорилися. Тоді остаточно вніс губернатор резигнацію і — її принято дня 6. мая с. р.

Що буде далі? Хто буде його насідником та чи загалом такий буде? Між кандидатами вичисляють д-ра Камінського голову „Подкарпатського земледѣльческого Сoюза" і редактора „Карпаторусского Вѣстника", д-ра Бескида Александра адвоката з Пряшева, москальофіля, то знов Чеха др. Ліхта, який тепер є жупаном в Берегові (Берексасі), але си остання кандидатура не входить в гру, а свідчить хиба про великі апетити та амбіції деяких панів, бо годі й припустити, щоби Чехи хотіли брати на губернатора Чеха, коли віцегубернатором мають Чеха? Д-ра Бескида не желають собі не то тутешні Русини народовці, (а то партія Волошина, партія хліборобська (Юлій і Михайло Бращайко), та соціял демократи (Пуза) — але проти нього є й москальофільске духовенство. Як згадано вище, ще за Мадярщини стало прокидатися тут православне як реакція проти змадярщеного духовенства, се православє використали для себе кацапи і зачали середновічну боротьбу, стали спроваджувати попів-неуків, а навіть в Ізі став жид православним попом! Я говорив з попами, що себе вважають „русскими", ті заявили, що всею силою побороваливби кандидатуру д-ра Бескида, бо він попаде під вплив кліки православної. Не згадую вже про попів-мадяронів! Найбільше сили має за собою др. Камінський, за ним стоять мадярони й Мадяре — та чи тому саме схотять його іменувати Чехи. Покищо є провізорія, віцегубернатор др. Еренфельд управляє в імени губернатора (він і перше управляв) і так останеться мабуть покищо. Др. Жаткович має справу вивести перед союз народів, покликуючи на то, що Чехи не дотримали умови в Сан Жермені, на основі якої має Пікарп. Русь дістати „автономію під контролею великих держав".

Каменецький.

ЯКБИ З ДОНУ ТА НЕ БУЛО ГРОМУ.

**І досі нам сниться,
І досі маниться
Блакитно того Дону
Шоломом напиться.
Від роду до роду
Сю далеку воду
Ми співали - споминали
Як мрію - свободу.
Якби то нам з Дону
Та не було грому,
То вжеб ми над Бугом, Сяном
Не дались нікому.**

Іван Франко.

УКРАЇНЦІ В ПІВДЕННО-СЛАВЯНСЬКІЙ АРМІЇ.

З Білгороду в Сербії пишуть до „Курієра Львовского", що рада міністрів ухвалила не приймати поки що Врангелівців до південно-славянської армії. За те рада міністрів згодилася приняти 2.000 Українців до полків, розложених на півдні.

КРАЇНА НЕДОЛІ.

Недавно відвідав Східну Галичину делеґат „Міжнародного союза помочи дітям" п. Глюр. Тепер оголосив він в заграничних газетах всьо то, що він бачив. Підчас своєї лодорожі зі Львова до Зборова і Тернополя ствердив він, що більше як 30 місцевостий щезло з лиця землі, а поля є так порито стрілецькими ровами, що неможливою являється управа землі. Польська урядова статистика виказує, що цілковито знищених є около 134.000 домів. Велике число людий змушене жити в землянках як дикі звірі. Землянки сі є або давні стрілецькі рови, або просто викопані ями. Серед таких обставин шириться тиф, на який умерло сотки дітей. Делеґат Глюр розділив на місци гроші, одіж і харчі, що діти приняли з великою радістю, одначе ся поміч являється недостаточною. Екзекутивний комітет союзу призначив на поміч українським дітям 2000 франків.

НОТА ГАЛИЦЬКОГО УРЯДУ ДО ВИСОКОЇ РАДИ АМБАСАДОРІВ В ПАРИЖІ

в справі заключування Польщею торговельно-політичних договорів іменем Східної Галичини.

Нотою з дати: Відень, 26. січня с. р. вважав я за вказане іменем Української Національної Ради Східної Галичини звернути увагу Високої Ради на небезпеку нарушення державного майна Східної Галичини зі сторони Польщі: виарендовуванням державних нафтових теренів і закопів Східної Галичини — на довгіроки, та просив, аби наміри і заходи Польщі до позбування, заставлювання, обтяжування або виарендовування державного майна Східної Галичини, зістали здержані, зглядно уневажнені противні міжнародному становищу Східної Галичини. —

Найновіщі звідомлення з нарад Фінансової Комісії польського сойму у Варшаві подають до прилюдної відомости, що польський міністер скарбу др. Стечковскі предложив вже зміст нафтового договору Польщі з Францією, та, що над сим договором розпочалась дебата в тій комісії. З отсего слідує, що нафтові терени Східної Галичини, зглядно їх продукція, є предметом згаданого договору нафтового, та, що Польща заключує іменем Східної Галичини торговельно-політичні договори на свою користь.

Таке роблення інтересів зі сторони Польща коштом Східної Галичини противиться постанові артикулу 91. сен- жерменського мирового договору, — котрого Східна Галичина як частина території бувшої австро-угорської монархії перейшла під розпорядимість великих держав Антанти аж до час увирішення про її державне становище, що до сего часу ще не наступило. Та по думці сен-жерменського договору не може підлягати сумнівови, що Польща як тимчасовий окупант Східної Галичини не має права іменем сеї окремішної державної території заключувати торговельно-політичні договори на свою користь, а заключувати договори іменем Східної Галичини і в її інтересі мають право тільки великі держави Антанти, як її теперішні суверени!

Таке державно-правне відношення Східної Галичини витворилось на підставі сен-жерменського мирового договору з 11. вересня 1919 р., та воно мусить бути респектоване також Польщею, бо великі побікож Польщею, бо великі побідні держави Антанти зобовязалися удержати отсей міжнародний характер Східної Галичини аж до часу вирішення про державне становище сеї території.

А на утвердження сего, в останніх днях заявили прилюдно представники правительств великих держав Антанти з приводу справи Горішного Шлеська, що заключені ними мирові договори мусять бути виконані по правді і справедливости. та супроти сего постанова арт. 91. сен-жерменського мирового договору надає населенню Східної Галичини: право і обовязок вважати великі держави Антанти своїм сувереном; шукати у них вже тепер охорони своїх інтересів, як також жадати від них справедливого вирішення про державне становище галицької землі.

І дійсно, з тим державноправним відношенням Східної Галичини до великих держав Антанти числиться населення Сх. Галичини та покладає свою надію визволення з під Польщі: на справедливости державних мужів, що стоять на чолі побідних держав Антанти, а не хоче допустити до сего, аби імперіялістична політика Польщі далі оперувала доконаними подіями, як се сталось в Горішнім Шлеську, і тим перепинювала справедливе вирішення важних проблемів світового мира.

З отсих причин Українська Національна Рада Східної Галичини ввжаае своїм обовязком звернути увагу Високої Ради на безправне розпоряджування Польщі нафтовими теренами і їх продуктами у Східній Галичині, бо отсе самовільне ділання Польщі як часового окупанта нарушує не лише суверенні права великих держав Антанти, але також вирабовує майно території Східної Галичини; що безглядно належиться тільки населеню сеї території для піднесення його із тяжкого занепаду, спричиненого світовою війною, що також уґляднив сен-жерменський мировий договір (арт. 199—204).

Рівночасно вважають Українськ Наацiональна Рада Східної Галичини і її Уряд своїм правом заложити рішучий протсет проти всяких торговельно-політичних договорів, заключуваних Польщею іменем Східної Галичини та роголосити їх неважними, бо всупереч мировим договорам як також роти волі населення — Польща не має ніякого управнення трактувати Східну Галичину наче свою державну територію та доконувати її іменем яких небудь державних актів правних!

Та для уладження невиносимих відносин у Східній Галичині, спричинених безправною польською окупацією, являється необхідною конечністю: вже тпеер впровадити у Східній Галичині Адміністраційну Комісію великих держав Антанти, задля санації нануючих там безправств та для уможливлення великим державам Антанти справедливого вирішення про державне становище Східної Галичини.

На отсі обставини і домагання маю честь звернути увагу представників великих держав Антанти.

Д-р. Евген Петрушевич в. р.
Президент Української Національної Ради Галицької Республики.

З НЕДОЛІ ГАЛИЦЬКОГО СЕЛА.

В селі Бабухові рогатинського повіту кватирує вже три місяці 4. шкадрона 11-го полку уланів, що допускаються ріжних надужить над людністю, що знищена 1920 р. польсько-більшовицькою війною (бої тревали три тижні). Селяне мусять годувати цілу ту шкадрону війська та зносити всілякі знущання. Для приміру наведемо деякі факти: У господаря Василя Хомяка брали улани весь той час сіно, а коли він упімнувся за своє, сказали, що він бунтується і замкнули його разом з жінкою до хліва, де були свині, причім його ще й побили. Там він пересидів в неділю цілий день і ніч. До одної хати, де були тільки три сестри, крайні сироти, прийшли в ночи жовніри і хотіли їх знасилувати. Дівчата втікли на двір, і счинили крик, аж збіглися люди і жовніри забралися. На латинські свята всі жовніри були пяні, валялися по улицях та доказували дикі збитки. Між иншим забирали від селян миски, тарелі, склянки та горнята, кидали в гору та розбивали, роблячи селянам шкоду, якої ніхто не винагородив. Оден офіцир, що приїхав пяний з Рогатина, бігав по селі за женщинами і кричав: „я хце дзіфкі, я дає тисьонц марек!" Женщини зі страху поховались а він бігав як шалений. Самі жовніри з него сміялися і хотіли через стид його забрати, однак він не дав нікому до себе приступити і грозив кождому револьвером. Аж по якімсь часі удалось всадити його на фіру і відвезти до Рогатина. Жовніри забирають людий з села до своєї кухні чистити бараболі, навіть в неділю. Коли люди ідуть до церкви, жовніри вже чекають на дорозі і кождого, хто навинеться, старий чи молодий, тягнуть до бараболі. Хто опирається, того бють киями, отже мусить іти.

ПОЗІР! ВСІ, ХТО ПОСИЛАЄ ЖЕРТВИ ДЛЯ СТАРОГО КРАЮ!

НЕ ЗАБУВАЙТЕ на українське військо, вигнанців і бідних студентів в Чехо-Словаччині, Австрії і Югославії!

ДІЛІТЬ ВСІ ЖЕРТВИ ТАК: на кождих 100 долярів висилайте 66 доляри до Галичини, 22 до Чехо-Словаччини, а 12 до Відня (на Австрію і Югославію). Се буде справедливо!

АДРЕСИ Є ТАКІ:

1) **До Львова** грошевий дрефт виписати і вислати до: Zemelnyj Bank Hipotecznyj, Pidwale 7, Lemberg, East Galicia, Europe (рівночасно лист з повідомленнем про гроші на адресу: Ukr. Horozanskyj Komitet, Ruska 3, Lemberg, East Galicia, Europe).

2) **До Чехо-Словаччини** і гроші і листи з інформаціями посилати на адресу: Dr. Stefan Smal-Stocky, Hotel Imperial, Prague, Czecho-Slovakia, Europe.

3) **Для Австрії і Югославії** так гроші, як лист з інформацією, на що призначені гроші, висилати на адресу: Ukrainisches Hilfscommittee, Strozzigasse 32, Wien VIII, Austria, Europe.

4) **Для поодиноких повітів і громад в Галичині** (на народні цілі тамже!) посилати на адреси подані в газетах чи в листах, чи знакомі Вам адреси. Дрефт виписувати і посилати на Земельний Банк Гіпотечний у Львові.

ДОПИСИ

ШІКАҐО, ІЛЛ.

I.

Шевченкове свято в Шікаґо.

По всій Україні від Дону до Сяну, а також по всіх заулках на чужині, деб тільки не переживали Українці, святкують вони свято Шевченка. Збираються всі, де хто може, щоб разом спільно возвеличити велике імя нашого Батька Тараса. Справляють концерти, вечерки та відчити і тим способом повторяють в словах та в піснях великі віщі слова найбільшого ґенія України.

І у нас в Шікаґо святковано таке свято кождого року, але ніколи ще воно не вийшло так ґарно, як сего року, а то власне дня 5. червня, в гали при Оклей Булевард. Свято се, а зглядно концертовий вечер в честь Т. Шевченка відбувся заходом співацького товариства ім. М. Лисенка, а також при помочи кількох тутешних щирих громадян.

Треба згадати, що хор ім. М. Лисенка переживав всякі бурі й упадки в часі його кільканайцятьлітного істновання, а найбільший занепад його був з початком біжучого року, а то задля браку сталого діріґента. На щастє однак приїхав кілька місяців тому зі старого краю добр. професор Т. Хоптяк і при його щирім труді згаданий хор, хоть він складається тепер переважно з нових членів, указався дійсним величним хором, якого в Шікаґо вже від довшого часу не чули.

Добродій професор Т. Хоптяк се щирий народний працьовник на українськім музичнім поли, а також знаний вже ширшому загалови автор прекрасних пісень. Його горячу працю найліпше видно з того, що в протягу двох місяців він, докладаючи всіх своїх сил і старань, приготовив хор до так гарного виступу-концерту.

Концерт поділено на дві части, а то: концерт пополудневий для діточок і материй та вечірний для загалу. На пополудневім концерті мав відчить про Шевченка о. П. Дудковський. Він дуже красно і виразно розповів матерям та діточкам про життє і вагу творів Т. Шевченка. Велике враження для присутних зробив образ Тараса, прибраний у віночки ріжних живих цвітів та в ріжнобарвні електричні лямпки, а також коли піднеслася куртина і на сцені появився хор з 50 членів тов. ім. М. Лисенка (всі дівчата в українських народних строях, і декотрі мущини у вишиваних сорочках). Оплескам не було кінця. Вже сам той вид дав до зрозуміння, що се щось дуже важного відбувається.

Хорові пісні як на пополудневім так і на вечірнім концерті вийшли дуже красно, з мельодійним, артистичним чуттєм, що здавалося, що то не хор співає, а шумить широкий степ своїми травами та журчать річки, впливаючи до дужого Дніпра. Дует „Скажи мені правду" відспівали панни Марія Винярська (сопран) і Ольга Моцівна (альт) з великим чуттєм та з повним зрозумінням. Голоси обох співачок чарували публику, а се було також в инших піснях та в уривкових солях. Панна М. Винярська своє сольо в „Бандурі" п. з. „Постій, мій козаче" віддала дійсно так, як би плакала за пращаючимся козаком і чутливою своєю піснею зворушила всіх до сліз. За гарно відспівані пісні публика нагородила її рісними оплесками. Фортепянові соля сестер Анни і Фелікси Коріньовських вийшли також красно. Панна Софія Фута віддеклямувала зі зрозумінням річи „Карі очи" Шевченка, а Анна Коріньовська (шкільна дитина), деклямуючи „Розриту могилу" Шевченка, виказала великий декляматорський талан. Друга шкільна дівчинка, Анна Коваль, з таким чуттєм і зрозумінням віддеклямувала „Тополю" Шевченка, що много слухачів були зворушені до сліз. Одною з найкрасших точок програми було скрипкове сольо тутешного молодого українського артиста, Йосифа Бабія. Він відограв при фортепяновім супроводі панни Ф. Коріньовської „Український тропак" Чайковського з таким артизмом, що муситься йому признати талан, за котрий дістав безліч довгих, густих оплесків. На жаданне публики мусів заграти другий кусень, „Уґорську рапсодію", який вийшов також як найлучше. Вступне слово мав о. К. Курило, котрий дуже зрозуміло начеркнув значінне пісень наших великих авторів та поетичних творів Т. Шевченка. Свою бесіду він закінчив словами: „Ідіть хата від хати і розносіть ті слова нашого батька Шевченка, слова вилиті в мельодії, в котрих Шевченко кличе нас: „Вставайте, кайдане порвіте!" Відчит про Шевченка виголосив п. Гр. Заячківський дуже виразно та з великим заінтересованнем. О год. 10.30 вечером свято закінчено, а присутні розійшлися домів з великим одушевленнем і довго лишиться їм в памяти те свято Т. Шевченка.

Честь добр. Хоптякови за його щиру горячу працю для здвигнення хору ім. Лисенка, а всім членам сього хору за їх труди. Працюйте далі в тім напрямі, ширіть далеко і широко ту нашу рідну українську пісню, щоб вона збудила всіх до едности, до злуки і до виборення вільної, самостійної Неньки України.

М—ук.

II.

На злодію шапка горить.

В большевицькій ґазетці „У. Щ. В." з 7. червня б. р. є написано про лист одного галицького робітника, який вибрався до совітської Росії за медом, а довелося напитись оцту... Письмаки „У. Щ. В." написали грубу брехню, яку я тут хочу коротенько спростувати.

Лист від згаданого галицького робітника, котрого я знаю так як свій палець, я сам читав, але він звучить инакше, ніж про се пишуть „У Щ. В." Отже знаний мені товариш поїхав до совітської Росії за вимріяним щастєм, а вернувся з Москви до Галичини пішки. Я вам відповідаю, товариші з Шікаґо, що ви в „У. Щ. В." написали неправду. Сей лист отримав не фаміліянт, але рідний брат сего товариша. І не пишіть, що ви читали його на стріті, але скажіть, що ви читали його в своїй кватирі. По прочитанню сего листа ви мов води в рот понабирали, а нарешті сказали, що треба товариша ратувати. За пару днів після того ви мали сміливість написати в „У. Щ. В.", що ви сего товариша не знаєте; а се-ж свідома брехня, бо його знає ціле Шікаґо й околиця. Ви пишете, що сей товариш не має поняття, що значить партійний ґузик. А хто його носив два роки — не тойсамий товариш? Чиж не стояв він у вашім відділі через два роки і чи не їздив з вами в околиці Шікаґо орґанізувати членів до вашого відділу? Що той товариш вибрався в найліпшій вірі до Росії, але там розчарувався і з самої Москви привандрував пішки до свого рідного краю, а відтак написав щиру правду про большевицький рай, — то ви за се маєте право називати його простим дураком, який про большевизм нічого не знає? Адже він був такимсамим дураком, як ви, товариші, бо належав до тогосамого відділу, що ви. Тепер він власним своїм досвідом переконався, що вихвалювана вами на всі лади совітська Росія є великою купою смердячого гною, і те, що він на свої власні очи бачив, написав у листі до свого рідного брата. Вам не подобалася нага правда про ваших московських хлібодавців і ви давай лаяти та зневажати неповинного чоловіка, котрий не хотів, так як ви, брехати. Та лайками і зневагами ви себе не оправдаєте, а людий з мозком у голові на своє копито не натягнете.

Українець з Шікаґо.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без довших поклинів).

Ціна одної стрічки 10 центів.

JERSEY CITY, N. J.

Відділ 3-тий „Провидіня" в Джерзи Сіти, Н. Дж. відограє представленне **в неділю, дня 19. червня 1921 р.** в гали церковній на розі ул. Сусекс і Ґрін **СВЕКРУХА**, комедія в 3-ох діях. Режісер: п. Гр. Шустикевич. Діріґент: п. П. Шавінський. Початок о годині 8-мій вечером. Вступ на представленне 50 цнт. Запрашается всіх до ласкавої участи. 36і41

Комітет „Провидіня".